

HYRDEKALLET I KRISTEN SANG OG MUSIKK VIII

Dag Risdal - "Hyrdekallet i kristen sang og musikk"

«Vokt mine får!» ([Joh. 21,16](#)).

I gammeltestamentelig tid var det Guds ord - ved profetene - som skulle avgjøre hva som skulle synges. Kong David var nøye på dette, da han satte ordningen i Guds hus i stand, etter at arken var kommet på plass.

Vi ser et eksempel på dette prinsipp i [1. Krøn. 25,1.6](#). Her nevnes Asaf, Heman og Jedutun. Disse tre hadde «profetisk ånd» og lys i Guds ord til å bedømme den sang og musikk som skulle benyttes. (Disse var egentlig ikke «prester», men de fungerte i kraft av det alminnelige prestedømme.)

I [2. Krøn. 29,25](#) leser vi om noe av den samme ordning. Sammenhengen er her kong Esekias' fornyelse av gudstjenesten. Dette fant sted cirka 300 år etter Davids tid. Her ser vi igjen en bibelsk ordning, et prinsipp som var gitt for bedømmelse av den sang og musikk som skulle benyttes. Her lyder det: «For det var Herren som hadde gitt denne forskrift gjennom sine profeter».

Av dette kan vi lære at det er «nådegavene» - innen rammen av hyrdekallet - som skal lede forsamlingen i en rett og god orden når det gjelder sang og musikk. Det er altså ikke forsamlingen eller de unge som fritt skal velge ut det som passer.

Ut fra Bibelen bør vi skjelne mellom Ordet, undervisningen og vitnesbyrdet. Vi finner dette «mønster» i [KoI. 3,16](#):

- a) Kristi ord (det normerende, overordnede).
- b) Læring og formaning (svarende til undervisning).
- c) Salmer, lovsanger og åndelige viser (svarer til vitnesbyrdet).

(Nå er det sannsynlig at uttrykket «salmer, lovsanger og åndelige viser» peker tilbake på Davids salmer i Det gamle testamente.)

*

Det som er mitt anliggende å få frem her, det er at vi i møtet med en sterk forkynnelse av Guds ord (lov og evangelium) vil kunne få en forutsetning til å vurdere hva slags sang og musikk som kan benyttes i forsamlingen.

Men det er en medvirkende omstendighet som kan gripe forstyrrende inn i denne vår bedømmelse, og det er innflytelsen fra «tidsånden». Og det skjer som regel på det ubevisste plan, slik at vi ikke er klar over det som skjer med oss.

La meg konkretisere dette:

I en artikkel i «Christianity Today» (14.2 - 1975) tok dr. Harold Brown opp spørsmålet: «Kan et teologisk fakultet (en bibelsk institusjon) stå fast?» I denne artikkelen tok Brown for seg en rekke konkrete eksempler på institusjoner som ble startet på klare premisser om Bibelens autoritet og ufeilbarhet, men som gled bort fra dette grunnlaget. Historien viser at et klart bekjennelsesgrunnlag ikke er tilstrekkelig for å sikre kontinuitet, hevder Brown. Det er ingen teknikk, ingen oppskrift som kan garantere at en bibelsk institusjon vil fortsette i troskap mot de idealer som startet institusjonen. Kampen for Guds ord og bekjennelsen er en kontinuerlig kamp. Den må gjennomkjempes på nytt i hver eneste lærergenerasjon. Dersom kampen ikke kjempes, er den tapt. ---

Brown gjør videre oppmerksom på en sosial dynamikk som ofte gjør seg gjeldende. En bevegelse (institusjon) som gir klart uttrykk for standpunkter, vinner lett tilhengere. Bevegelsen (institusjonen) kan så få en sterk posisjon og bli populær. Fristelsen blir så å tilpasse sine synspunkter for å vinne popularitet i enda videre kretser.

Det er viktig at en institusjon stadig er oppmerksom på dette, og i en viss forstand separerer seg fra sine omgivelser og adskiller seg fra den vanlige tenkning. Det er en stadig fristelse for en bibelsk

institusjon (eller organisasjon) å ville glatte ut motsetninger som oppstår i forhold til omgiveisene, slik at den taper sin opprinnelige egenart.

Brown nevner også at for å bevare en institusjon på bibelsk grunn, må det være et godt kristent fellesskap om Ordet og bønner. Andaktslivet må praktiseres ved institusjonen, slik at miljøet ikke tørker opp i teoretiske overveielser. Å bevare en institusjon (organisasjon) på trygg bibelsk grunn krever en stadig kamp, og nøkkelordene er bekjennelse, separasjon og disiplin, skriver Brown. (Her forkortet og fritt gjengitt etter «Fast Grunn» , 1975, nr. 5, s. 311-312.)

Det som kan være en fristelse for en bibelsk institusjon, kan også være det for et kirkesamfunn eller en organisasjon.

De synspunkter som dr. Harold Brown her nevner, berører vårt aktuelle emne, nemlig hyrdekallet i vår åndssituasjon. Det er vel få ting som er mere vesentlig i dagens situasjon enn at Herren får drevet ut de rette hyrder ([Matt. 9,36 ff.](#)). Her har vi vårt bønneansvar.

Den som skal vokte Guds hjord, må kjenne røsten av Den gode hyrde ([Joh. 10, 11-27](#)).

Vi bør tenke omfattende om hyrdekallet - i bibelsk og aktuelt perspektiv. Det gjelder hyrdeomsorg i forholdet til Bibelen og bekjennelsen, det dreier seg om veiledning i forhold til de mange nye åndsbevegelser. Det gjelder veiledning i moralske spørsmål, rettleiding i valg av gode kristne bøker. Men jeg mener også at hyrdekallet omfatter veiledning i kristen sang og musikk.

Men alt springer til syvende og sist ut av forholdet til Ordet og til Jesus. I et foredrag i Bergen i desember 1980 hevdet professor Carl Fr. Wisløff «at manglende Bibel-tro skaper forvirringen» («Dagen», 22. des. 1980). Angående fremtiden uttalte han videre: «Vi må ikke være opptatt av å planlegge hva vi skal gjøre da. Vi må heller arbeide for å fostre frem en generasjon av eldre og unge som kan ha et klart syn for hva vekkelse og evangelium er. Uten et våkent kristenfolk er det lite gagn i planer».

Ja, dette er så altfor sant! Det er selve saken.

Vi kjenner alle på en spenning i dag mellom Bibelens grunnholdning og «tidsånden». For det som lett kan skje i dag er at tidsånden kan legge et så sterkt press på dem som skulle være hyrder og veiledere, at de til slutt gir etter «for fredens skyld». Og da kan man lett bli «værhaner» i stedet for veiledere. Man glir med hovedstrømmen.

Et bibelsk eksempel på dette: I [2. Mos. 32](#) leser vi om Moses som var på Sinai for å ta imot Guds lov (de ti bud). I mellomtiden skulle Aron være «hyrde» for Israels menighet og gi rettleiding. Men det ble ingen rettleiding fra Arons side. Han ga etter for presset fra «tidsånden», det vil si han føyde seg etter folkets ønske om å støpe en gullkalv. Da Moses senere ga Aron en kraftig korreks for denne unnfalldenhet, sa Aron fra seg hele ansvaret ved å skylde på folkets ondskap (2. Mos. 32,21-22). I dette tilfellet sviktet Aron sitt hyrdekall, og det fikk svært alvorlige følger for mange innen menigheten.

Hvordan kan det fostres et våkent kristenfolk?

Hvordan kan vi få en åndelig vurderingsevne - også til å bedømme sang og musikk?

Dette er to sider ved samme sak. Mitt svar på begge spørsmål er dette: Det skjer i møtet med den sterke forkynnelse av Guds ord (lov og evangelium). «Vekkelsens innhold kan en best bestemme etter hva som blir forkynt. --For det som blir forkynt skjer. Men det som ikke blir forkynt skjer ikke» (Godvin Ousland).

En venn uttrykker det slik i et brev:

«Jeg tror det viktigste er forkynnelsen når det gjelder å skape de rette holdninger til de forskjellige musikkformer. Det må forkynnes klart og radikalt om syndefallet og dets konsekvenser for mennesket og det skapte. Og evangeliet må lyde klart og betingelsesløst, slik at en blir løst fra synda og verden. Simul justus et peccator (samtidig rettferdig og synder) må lyde klart, og en kristens forhold til synda og det som hører verden til må klargjøres. Der forkynnelsen lyder klart om disse spørsmål, i denne atmosfære tror jeg også at der er en god forutsetning til å skille ut hva som kan brukes av forskjellige musikkformer» .

Jeg tror at dette synspunkt er helt vesentlig. For det å være hyrde i sang og musikk, er mere enn å være en dyktig fagmusiker. Å bedømme sang og musikk og gi veiledning har ikke bare med «musikalitet» å gjøre, det stikker dypere enn det.

«De som ikke gir hyrdeveiledning i kristen sang og musikk, er helt ubrukelige. Vi trenger hyrder med hyrdekall. Et klart, åndelig grunnsyn er viktigere enn teknisk og faglig musikalsk dyktighet. En musikk-leder må først og fremst være grunnfestet i Ordet» (Per Brattgjerd).

*

La meg nevne noen få eksempler på klar hyrdeveiledning, Jeg vil sitere litt fra et brev av rektor Reidar Eriksen ved Fjellton bibelskole:

«Så gjelder det sang og musikk. Det er et dilemma i vår tid. Her gjelder det for oss å markere en kurs og stå for et klart syn. Hos oss har vi hele tiden fulgt en klar linje på dette området. Vi aksepterer ikke den nye kursen og akter ikke å legge om. Dette er et langt og vidløftig tema som vi har snakket om, igjen og igjen. Men vi er i samlet flokk kommet til dette at her har vi ikke bare behov for å stå for et syn selv, men at det er vår oppgave å lede de unge inn i en holdning til sang og musikk som de vil kunne stå for. Mange av dem lever i en tilstand av fattigdom når det gjelder sang og musikk. Noen er slukt av de nye toner. Men de fleste er mottagelige for noe annet. Og her er vår sjanse. Vi må ha noe å gi dem ---».

En tilsvarende hyrdeholdning kommer frem i et brev fra organist Magne Kristoffersen:

«Jeg mener det må til en grunnleggende endring i holdningen til kristen sang og musikk. Med det mener jeg at de ansvarlige kor/musikkledere blir kvalifisert til å bruke kvalitetsmessige sanger som holder mål både tekstlig og arrangementsmessig. Det betyr igjen at noen må ut i felten for å orientere seg om at slikt stoff finnes. Mange kor- og musikkledere kjemper en fortvilet kamp, når det gjelder å finne stoff som er egnet til det aktuelle kor.

Stort sett tror jeg en må si at en må være nøye på både tekst og tonedanning (for å understreke tekst og klang). Her mener jeg at tekstuttalen må være helt klar, og at klangen understreker teksten til enhver tid.

Vi må altså etter min mening finne frem godt stoff, og dernest bruke det, og bruke det slik at folk lytter til det». (Så langt Magne Kristoffersen.)

Til dette er bare å understreke betydningen av å få ut notemateriell som holder mål.

Jeg mener at hyrdeveiledningen også må innebære at det gies råd og veiledning til de unge når det gjelder valg av plater, innspillinger, kassetter, og så videre. Derfor ligger det er stort ansvar på dem som skal anmelde dette i blader og aviser.

*

Den som skal være hyrde vil sannsynligvis få dette spørsmålet stillet fra de unge: «Er det mulig å være kristen og samtidig være en aktiv lytter av moderne «kristen» rock»? Hva skal vi svare på dette spørsmål? Det minner om noe som skjedde på en ungdomsleir etter en misjonstime:

En ungdom spurte misjonæren: «Er det mulig å være kristen og samtidig ikke ha syn for hedningemisjon»? Misjonæren tenkte seg litt om før han svarte, men så kom det: «Ja, det er mulig - men det er ikke mulig å være kommet til manns modenhet i kristenlivet og samtidig ikke ha syn for hedningernisjon».

Jeg tror vi kan svare noe lignende på det aktuelle spørsmålet, nemlig: «Det går ikke an å være kommet til manns modenhet i kristenlivet og samtidig mene at musikken er åndelig nøytral, slik at det blir likegyldig hva en lytter til».

Når vi får slike spørsmål, mener jeg vi må kunne gi klar hyrdeveiledning. Det trengs mye kjærlighet, visdom og sjelesørgisk innsikt for å gi veiledning på dette området i dag.

En sak er at vi ikke lager unødige «barrierer». Det får vi stadig høre. Og det er nyttig å bli minnet om det. Men jeg kjenner også trang til å understreke den motsatte fare. Noen av våre solide og våkne unge kristne kjenner seg i dag åndelig og musikalsk «hjemløse» iblant oss på våre bedehus på

grunn av den moderne musikkformen. Her kan vi gjerne tenke på «anstøtssynspunktet».

I [Rom. 14, 13-15](#) har vi noen formaninger som vi skulle merke oss: «--- men fell heller den dom at dere ikke skal legge anstøt eller felle for deres bror! --- For dersom det voldes din bror sorg ved din mat, da vandrer du ikke lenger i kjærlighet. Før ikke ved din mat den i fortapelsen som Kristus er død for!» (Til forklaring av ordene: Anstøt betyr det som får et menneske til å falle i synd. Felle er enda sterkere: Det som fanger en kristen, slik at han går fortapt.)

Her er det tale om bruken av den kristne frihet. Apostelen Paulus vil si: Ingen må volde sin bror anstøt for troen ved sin bruk (misbruk) av den kristne frihet. Den gang gjaldt det mat. I dag kan det gjelde andre ting, for eksempel musikk.

Nå er det en vis forskjell på de to eksempler, for den mat som det er tale om i Rom. 14 anser Paulus i seg selv som åndelig nøytral, men jeg mener at dette kan ikke sies om den moderne rytmiske musikk i dag, selvom den kaller seg «kristen».

Desto mere varsomme burde vi være! Her skulle vi alle tenke som så: La meg ikke omgi meg med en slik sang og musikk at min kristne søster eller bror tar anstøt og kommer bort fra Jesus.

Til deg som er leder av et kor eller en musikkgruppe vil jeg gjerne få si: Benytt ikke en slik sang- eller musikkstil så at det volder anstøt for en kristen i forsamlingen. Tenk om han skulle gå fortapt av den grunn!

Jeg vil ta frem enda et spørsmål til overveielse for deg som er musikkleder: Tenk om en kristen bror svært gjerne ville høre en klar bibelsk taler ved et møtesamvær, men som likevel blir hindret fra å gå til møtet, rett og slett fordi han ikke orker å høre den musikk som kommer til å lyde der!

Kjære medkristne, det er evigheten som står på spill - skulle vi ikke da gå varsomt frem?

«Se derfor til hvorledes dere kan vandre varlig, ikke som uvise, men som vise» ([Ef 5,15](#)).

*

Kanskje er vi allerede for sent ute med å redde situasjonen når det gjelder sang og musikk. Likevel må vi prøve å berge det som berges kan. En her og en der. Vi må ikke være redde for å si fra, selvom det vil koste noe. Vi må være innstilt på å ta oppgjør med det som bryter ned, men også å bygge opp noe positivt i stedet. Skulle vi ikke prøve å mobilisere lyskreftene i en mørk og ond verden?

(Afsnit VIII fra "Hyrdekallet i kristen sang og musikk" Nico Forlag 1982 - af Dag Risdal - Shafan 25-09-12)